**Utlåtande StoUU 11/2018 rd– E 91/2018 rd**

# Stora utskottet

**Statsrådets utredning: Meddelande från kommissionen: En starkare roll för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i EU:s beslutsfattande; lagstiftningens ändamålsenlighet**

**Till statsrådet**

## INLEDNING

### *Remiss*

Statsrådets utredning: Meddelande från kommissionen: En starkare roll för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i EU:s beslutsfattande; lagstiftningens ändamålsenlighet (E 91/2018 rd): Ärendet har inkommit till riksdagen.

### *Sakkunniga*

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Ålands landskapsregering.

## UTREDNINGEN

### *Förslaget*

Europeiska kommissionen tar i sitt meddelande upp olika sätt för en effektivare efterlevnad av subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen i unionens lagstiftningsarbete. Åtgärderna går främst ut på att se över befintliga förfaranden. Avsikten är att de åtgärder som föreslås i meddelandet ska preciseras i början av 2019 när kommissionen offentliggör sin lägesrapport om åtgärder för bättre lagstiftning. Kommissionen hoppas att meddelandet och de diskussioner det ger upphov till ska ge underlag för det kommande inofficiella EU-toppmötet i Sibiu, Rumänien, den 9 maj 2019, där det är meningen att Europeiska rådets strategiska program för 2019—2024 ska förberedas.

### *Statsrådets ståndpunkt*

Statsrådet ser positivt på förslagen i meddelandet. I syfte att undvika upprepningar hänvisas läsaren till statsrådet utredning i fråga om detaljerna.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet välkomnar i huvudsak de åtgärder som kommissionen föreslår i sitt meddelande. Det bedömer att åtgärderna kommer att göra subsidiaritetsförfarandet mer flexibelt. Utskottet vill ändå påpeka att det i sig inte räcker med att effektivisera subsidiaritetsförfarandet för att lösa problemet med de nationella parlamentens deltagande i lagstiftningsarbetet.

Finland har redan länge ansett att den möjlighet som de nationella parlamenten har att delta i kontrollen av att subsidiaritetsprincipen efterlevs inte är ett effektivt sätt att främja de nationella parlamentens inflytande och medverkan i unionens politik. En möjlighet att i efterhand inkomma med synpunkter till kommissionen på förslag som kommissionen redan lagt är a priori ineffektivt när lagstiftningen redan är i rådet och Europaparlamentet för behandling.

Efter det att Lissabonfördraget trädde i kraft har många nationella parlament utnyttjat möjligheten att lämna motiverade yttranden för att framföra sin åsikt om lagstiftning som kommissionen föreslår. Många av yttrandena gäller i praktiken innehållet i lagstiftningsförslagen och bara i mindre utsträckning frågan om förslagens förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Bara en gång har de nationella parlamenten lyckats samla ihop en blockerande minoritet för att ett så kallat förfarande med gult kort ska inledas.

Stora utskottet anser att diskussionen om subsidiaritetsprincipen behöver utvidgas till att också gälla frågan om hur de nationella parlamentens synpunkter på innehållet i lagstiftningen ska komma fram i EU:s lagstiftningsprocess. Subsidiaritetsprincipen är ytterst viktig och brott mot den är väldigt sällsynta. Ett större problem, menar utskottet, är det faktum att de flesta nationella parlamenten förbigås i unionens lagstiftningsförfarande.

Liksom statsrådet anser utskottet att det bästa sättet att beakta de nationella parlamentens ståndpunkter är att utveckla samarbetet mellan riksdag och regering på nationell nivå. Det erinrar om att merparten av EU-medlemsstaterna enligt respektive konstitution har möjlighet att genom nationella beslut stärka den parlamentariska kontrollen över EU-ställningstaganden.

För att öppna diskussionen upprepar stora utskottet inför toppmötet i Sibiu sitt förslag från 2014 (StoUB 1/2014 rd) om att Finland aktivt ska driva en ändring av rutinerna när det gäller subsidiaritetsfrågor: Yttrandena från de nationella parlamenten bör föredras i rådets arbetsgrupper. Det bör också finnas möjlighet att kommentera ett yttrande, särskilt för representanten för parlamentet i den medlemsstat som lämnat yttrandet. Det skulle leda till att parlamentens yttranden inkluderas i den egentliga lagstiftningsprocessen. Samtidigt skulle det motverka att det nationella parlament och den regering som svarar inför parlamentet lägger fram sinsemellan motstridiga ståndpunkter om huruvida den föreslagna rättsakten är förenlig med subsidiaritetsprincipen eller inte.

### *Regionala parlament med lagstiftande befogenheter*

Ålands landskapsregering har i sitt yttrande till stora utskottet föreslagit att Ålands lagting inom subsidiaritetsförfarandet ska jämställas med riksdagen i de fall där kommissionens förslag gäller frågor där landskapet har behörighet. Dessutom bör de lagstiftande självstyrande områdenas re-

presentation få en stärkt roll när det gäller att styra kommissionens Refit-program, menar landskapsregeringen.

Utskottet konstaterar att man kan förstå landskapsregeringens ståndpunkt när man beaktar systemet enligt självstyrelselagen för Åland. Men det nuvarande subsidiaritetssystemet bygger på bestämmelser i EU:s grundfördrag, erinrar utskottet om. De kan ses över bara inom ramen för ett mer långsiktigt projekt. Utskottet hänvisar till vad det säger ovan om subsidiaritetsförfarandet och vill dessutom påminna om att Ålands lagting redan i detta nu — på samma sätt som nationella parlament och även icke-statliga aktörer — kan kontakta Europeiska kommissionen direkt i alla frågor där lagtinget anser det vara befogat. Informell brevväxling är ett mycket mer vägande sätt att påverka kommissionen än subsidiaritetsförfarandet, som är avsett för andra ändamål.

## UTSKOTTETS UTLÅTANDE

Stora utskottet meddelar

*att statsrådet bör beakta det som sägs ovan.*

**Utlåtande StoUU 11/2018 rd**

Helsingfors 30.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Arto Satonen saml
2 vice ordförande Tytti Tuppurainen sd
medlem Sirkka-Liisa Anttila cent
medlem Sari Essayah kd
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Timo Harakka sd
medlem Kimmo Kivelä blå
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Ville Niinistö gröna
medlem Sari Raassina saml
medlem Mikko Savola cent
medlem Martti Talja cent
medlem Sinuhe Wallinheimo saml
ersättare Ari Jalonen blå
ersättare Jukka Kopra saml
ersättare Arto Pirttilahti cent
ersättare Juha Pylväs cent
ersättare Juha Rehula cent
ersättare Ville Tavio saf
ersättare Maria Tolppanen sd
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Peter Saramo.